

Vasten

Door: J.M. Teunis

Binnenkort begint weer het carnaval. Wat de meeste carnavalsvierders echter niet weten is dat dit feest het begin van de vastenperiode is. Deze vastenperiode is een traditie binnen de Rooms-Katholieke Kerk. De Aswoensdag is het begin van een 40 dagen durende vastentijd, dit ter herdenking van de 40 dagen durende vastentijd van Jezus in de woestijn. Het carnaval is een feest waarbij men nog flink los kon gaan voordat de periode van vasten gaat beginnen.

Is er een bijbelse grond voor het vasten, en waarom is het binnen onze kerken niet gebruikelijk?

In dit artikel willen we verder ingaan op het vasten.

Vasten in de bijbel

Zowel in het OT als in het NT wordt vaak vermeld dat iemand vastte.

Mozes, Elia en Jezus Christus hebben een periode van 40 dagen gevast. In het OT was het vasten verplicht op de grote verzoendag, op deze dag ging de hogepriester het heiligdom in en moest het volk vasten. Ook lezen we dat het samen ging met het gebed, het volk werd dan samengeroepen als er een ernstige zaak was en dat bededagen en vasten werden uitgeschreven. Daarnaast werd er persoonlijk gevast, zoals bij de genoemde voorbeelden.

In de tijd dat Jezus Christus arbeidde lezen we over het vasten. De Joodse leiders hadden dit zover doorgetrokken dat zij vonden dat je twee keer per week moest vasten. We lezen hierover in Matteüs 9, Marcus 2 en Lucas 5.

Professor B. Holwerda heeft een preek gehouden over Lucas 5. Het gaat over de christelijke vrijheid en roeping tot onthouding. De verplichte onthouding van Johannes is door Christus afgewezen. Johannes had een leven van ontbering in de woestijn. De grondtoon van zijn prediking was: Het gericht nadert, wie zou dan eten, drinken en vrolijk zijn. Zijn discipelen leerden: Doet boete en toon berouw.

Jezus leerde dat de ernst van de zonde onthouding brengt. Maar de kracht van de vergeving betekent het einde van alle onthoudingen. Genade overwint de zonde, het opent de feestzalen Gods. De bruiloftskinderen in de kerk hoeven niet te vasten.

Ds. E. Teunis vermeldt in een preek over Matteüs 9 dat de komst van Christus de volle bruiloftsvreugde brengt. We moeten niet vasthouden aan wat voorbij is. Het vasten is weggenomen door Christus. We moeten de christelijke vrijheid, de blijdschap van het feest niet losmaken van de liefde, en de vreze van de Here en van de gehoorzaamheid van ons hart aan Hem.

Calvijn over het vasten

Calvijn was een groot tegenstander van het carnaval vieren en het daarbij behorende vasten. Genade alleen, geen verdienste van de mens. De protestanten hebben dit motto gevolgd en afstand gehouden van het carnaval. Calvijn schrijft over het vasten in zijn Institutie IV-XII, er zijn drie heilige en wettige redenen om te vasten:

- We gebruiken het om het vlees te verzwakken en te onderwerpen, opdat het niet losbandig wordt.
- Dat we beter voorbereid zijn tot heilige overdenkingen zoals het gebed.
- Als getuigenis van onze verootmoediging voor God, wanneer wij onze schuld voor Hem willen belijden.

Vasten is dus niet alleen matig zijn met eten, maar het gaat verder. Calvijn schrijft dat het leven van de gelovigen in matigheid en soberheid moet zijn, daarin moet het hele leven een zekere vorm van vasten zijn, voor zover mogelijk.

Ons vasten?

Wij moeten niet makkelijk aan de ernst en ellende van de zonde voorbijgaan en daarmee al het vasten direct afwijzen. Tegelijk moeten we het vasten niet verheerlijken, zoals in het verleden is gedaan. Het vasten kan nooit de gehoorzaamheid vervangen.

Wie Christus Jezus toebehoren, hebben het vlees met zijn hartstochten en

begeerten gekruisigd (Galaten 5). Paulus zegt dat het vasten een hulpmiddel voor het gebed kan zijn. Hij wijst er op, dat het op zichzelf van geen waarde is (1 Cor 7: 3). De oefeningen van het lichaam is van weinig nut (1 Tim. 4: 8). Daarnaast heeft het vasten geen zin als het niet vanuit het hart komt (Jes. 58).

Als er een moeilijke beslissing genomen moet worden, dan zou je kunnen vasten, met als doel je te verootmoedigen en te focussen op en je te richten tot God. Als je een moeilijke taak moet uitvoeren, dan zou je kunnen vasten, om daarin aan te tonen je afhankelijkheid van God.

Belangrijk blijft dat het een gelovig vasten moet zijn, het moet ter ondersteuning zijn. Niet als vervanging. Het vasten moet eerbiedig en ootmoedig zijn. We moeten het niet zoals de Joden uitgebreid tonen naar anderen, maar het ingetogen doen.

Het vasten is een teken van verootmoediging. Het is je bewust afzonderen van de dagelijkse beslommeringen van de wereld. Het is een weigeren van dingen die op zichzelf niet verkeerd zijn. Het is een bewust bezig zijn met Gods koninkrijk. Tegenwoordig zou het ook kunnen in het minderen van sociale media, games en televisie.

De volle christelijke vrijheid is alleen in het koninkrijk van Christus. Wij moeten leven uit geloof in de vergeving van de zonde. Leven in dankbaarheid, tot Gods eer. Dit moeten we tonen in ons leven, in de keuzes die we maken en ook in onze gebeden. Het gelovig vasten kan daarbij zeker tot hulpmiddel zijn.